

Wojewódzki Konkurs Przedmiotowy
z Chemii
dla uczniów gimnazjów
województwa śląskiego
w roku szkolnym 2013/2014

KOD UCZNIWA

--	--	--

Etap: Rejonowy
Data: 17 stycznia 2014
Czas pracy: 90 minut

Informacje dla ucznia

1. Na stronie tytułowej arkusza w wyznaczonym miejscu wpisz swój kod ustalony przez komisję.
2. Sprawdź, czy arkusz konkursowy zawiera 12 stron (część I - 4 zadania, część II - 7 zadań).
3. Czytaj uważnie wszystkie teksty i zadania.
4. Rozwiązania zapisuj długopisem lub piórem. **Nie używaj korektora.**
5. W zadaniach zamkniętych podane są cztery odpowiedzi: A, B, C, D. Wybierz tylko jedną odpowiedź i zaznacz ją znakiem „X” **bezpośrednio na arkuszu.**
6. Staraj się nie popełniać błędów przy zaznaczaniu odpowiedzi, ale jeśli się pomylisz, błędne zaznaczenie otocz kółkiem ⊗ i zaznacz inną odpowiedź znakiem „X”.
7. Rozwiązania zadań otwartych zapisz czytelnie w wyznaczonych miejscach. Pomyłki przekreślaj.
8. Przygotowując odpowiedzi na pytania, możesz skorzystać z miejsc opatrzonych napisem *Brudnopis*. Zapisy w brudnopisie **nie będą** sprawdzane i oceniane.
9. Wolno korzystać z **kalkulatora, układu okresowego, tabeli rozpuszczalności.**

Liczba punktów możliwych do uzyskania: 60 pkt.
Liczba punktów umożliwiająca kwalifikację do kolejnego etapu: **51 pkt.**

WYPEŁNIA KOMISJA KONKURSOWA

Nr zadania	Część I				Część II							Razem
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
Liczba pkt możliwych do zdobycia	5	5	9	6	3	8	4	3	4	6	7	60
Liczba pkt uzyskanych przez uczestnika konkursu												

Podpisy przewodniczącego i członków komisji:

1. Przewodniczący -
2. Członek -
3. Członek -

Zadania na etap rejonowy

Cześć I

Zadania rachunkowe (0 – 25 pkt)

Zad. 1 (0-5 pkt)

Aby otrzymać 1 mol CaO w wyniku rozpadu CaCO₃ potrzeba dostarczyć 182 kJ ciepła.

Napisz równanie reakcji i oblicz, ile ciepła należy dostarczyć, aby rozkładowi uległo 2,5 kg substancji zawierającej 92% czystego węglanu wapnia.

Zad. 2 (0-5 pkt)

Napisz równanie reakcji i oblicz, ile gramów węgla wapnia należy użyć w celu otrzymania $20,16 \text{ dm}^3$ etynu, jeśli całkowita wydajność reakcji wyniesie 92%.

Wynik podaj z dokładnością do jednego miejsca po przecinku.

Zad.3 (0-9 pkt)

Do 500 cm^3 20% wodnego roztworu kwasu siarkowego (VI) o gęstości $1,14 \text{ g/cm}^3$ dodano 41,6 g 50% wodnego roztworu chlorku baru oraz kilka kropel oranżu metylowego. Następnie mieszaninę przesączono:

- a) Napisz równanie zachodzącej reakcji w postaci cząsteczkowej i jonowej.
- b) Oblicz masę wytrąconego osadu (przedtem wykaż, która substancja całkowicie przereaguje).
- c) Określ odczyn mieszaniny po reakcyjnej, uzasadnij odpowiedź .
- d) Napisz, jaką barwę przyjął otrzymany przesącz, uzasadnij odpowiedź .

Wyniki podaj z dokładnością do jednego miejsca po przecinku.

Zad. 4 (0-6 pkt)

Wymieszano 1,4 g azotu z 0,6 g wodoru i zainicjowano reakcję. Napisz równanie zachodzącej reakcji i oblicz, jaką objętość w warunkach normalnych zajmuje mieszanina poreakcyjna. Przedtem sprawdź, czy substraty przereagują w całości.

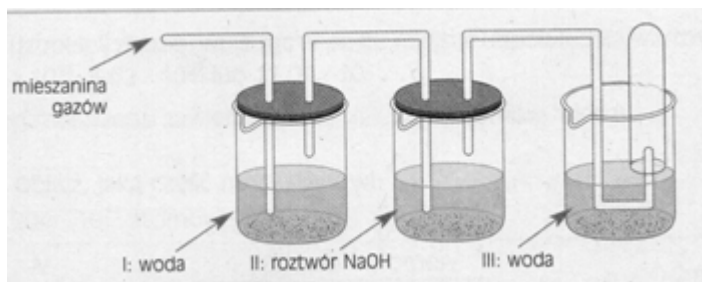
Wynik podaj z dokładnością do jednego miejsca po przecinku.

Część II

Zadania problemowo – laboratoryjne (0 -35 pkt)

Zad. 5 (0-3 pkt)

Otrzymano mieszaninę wodoru, chlorowodoru i tlenku węgla (IV). Aby rozdzielić składniki tej mieszaniny, przepuszczono ją przez układ płuczek przedstawiony na rysunku:

Odpowiedz na pytania:

1. Jaki gaz został pochłonięty w płuczce I, uzasadnij odpowiedź.
2. Jaki gaz został pochłonięty w płuczce II, uzasadnij odpowiedź.
(Napisz równanie zachodzącej reakcji.)
3. Jaki gaz zebrano w probówce zanurzonej w naczyniu III, uzasadnij odpowiedź.

1. W płuczce I został pochłonięty .....

Uzasadnienie

.....
.....

2. W płuczce II został pochłonięty .....

Uzasadnienie

.....
.....

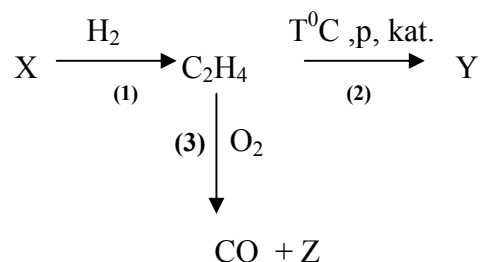
3. W płuczce III został pochłonięty .....

Uzasadnienie

.....
.....

Zad.6 (0-8 pkt)

Dany jest chemograf:

1. Napisz równania reakcji (1), (2),(3) przedstawionych na chemografie, używając wzorów grupowych związków organicznych.
2. Jakie substancje kryją się pod literami X, Y, Z - podaj ich nazwy i wzory strukturalne.
3. Podaj nazwę reakcji (2) i (3)

Równania reakcji:

(1).....

(2).....

(3).....

Substancja: nazwa   wzór strukturalny

X .....

Y .....

Z.....

Nazwa reakcji :

(2) .....

(3).....

Zad. 7 (0-4 pkt)

Dwa naczynia zostały pozbawione napisów. Wiadomo tylko, że jedno zawiera wodny roztwór siarczanu (VI) glinu, a drugie wodny roztwór węglanu sodu. Podaj wzór i nazwę kwasu, jaki należy wprowadzić do naczyń, aby zidentyfikować ich zawartość .

Uzasadnij wybór.

Zapisz odpowiednie równania reakcji w postaci cząsteczkowej i jonowej.

Zad.8 (0-3 pkt)

Atom pewnego pierwiastka składa się z 46 cząstek elementarnych. W jądrze znajduje się 15 protonów. Podaj:

- a. nazwę tego pierwiastka i liczbę elektronów walencyjnych,
- b. nazwę i wzór sumaryczny tlenku, w którym pierwiastek wykazuje maksymalną wartościowość,
- c. nazwę i wzór strukturalny substancji, która powstanie po wprowadzeniu tlenku tego pierwiastka (z pkt b.) do wody.

Zad. 9 (0-4 pkt.)

Szereg aktywności metali przedstawia zbiór metali ułożonych zgodnie z malejącą aktywnością. Znaczący to, że każdy metal może wyprzeć wszystkie metale znajdujące się za nim (na prawo od niego) z roztworów ich soli. Natomiast metale znajdujące się za nim nie mogą go wyprzeć z roztworów jego soli. W tym szeregu znajduje się również wodór, który może być wyparty z kwasów przez metale znajdujące się przed nim (na lewo).

Szereg aktywności metali

Li K Na Ca Mg Al Zn Mn Cr Fe Co Ni Sn Pb **H₂** Bi Cu Ag Hg Pt Au

Na podstawie tej informacji określ :

1. Czy zajdzie reakcja pomiędzy siarczanem(VI) żelaza(II), a cynkiem. Jeżeli tak, to napisz równanie tej reakcji w postaci cząsteczkowej i jonowej skróconej
2. Czy zajdzie reakcja pomiędzy kwasem azotowym (V), a glinem. Jeżeli tak, to napisz równanie tej reakcji w postaci cząsteczkowej i jonowej skróconej.

Zad. 10 (0-6 pkt)

W zadaniach zamkniętych podane są cztery odpowiedzi: A, B, C, D. Wybierz tylko jedną odpowiedź i zaznacz ją znakiem „X” bezpośrednio na arkuszu.

- 1). Związki organiczne zawierające od 1 do 4 atomów węgla to:
  - A. Alkany
  - B. Alkeny
  - C. Alkiny
  - D. Nie można wykluczyć żadnej odpowiedzi.

- 2). Suma współczynników stechiometrycznych w reakcji całkowitego spalania butenu wynosi:
  - A. 7
  - B. 12
  - C. 13
  - D. 15

- 3). Reakcji addycji ulegają:
  - A. Alkeny i alkiny .
  - B. Związki organiczne o wiązaniu wielokrotnym .
  - C. Węglowodory nienasycone.
  - D. Wszystkie odpowiedzi są prawdziwe.

- 4). Chlorku sodu nie można otrzymać w reakcji:
  - A. kwasu i zasady,
  - B. tlenku metalu i tlenku niemetalu
  - C. metalu i niemetalu
  - D. kwasu i tlenku metalu

- 5). Mamy zbiór atomów i jonów: S^{2-} , Ar, K^+ . Elementy zbioru łączy jedna wspólna cecha:
  - A. należą do tej samej grupy układu okresowego ,
  - B. należą do tego samego okresu,
  - C. posiadają identyczną konfigurację elektronową,
  - D. mają identyczny skład jądra atomowego.

- 6). Cządek:
  - A. Jest gazem bezwonnym.
  - B. Jego wodny roztwór to woda sodowa.
  - C. Jest gazem o lekko zielonkawym zabarwieniu.
  - D. Wydziela się w reakcji całkowitego spalania alkinów.

Zad. 11 (0 -7 pkt)

Oceń poprawność poniższych informacji, zakreślając literę P, jeśli uznasz ją za prawdziwą lub literę F, jeśli uznasz ją za fałszywą.

1	Alkiny nie odbarwiają wody bromowej.	P	F
2	W wyniku przyłączenia wodoru do wiązania podwójnego powstaje wiązanie potrójne.	P	F
3	Dysocjacja jonowa jest zawsze procesem odwrrotnym do krystalizacji.	P	F
4	16g tlenu cząsteczkowego (warunki normalne) zawiera $3,01 \times 10^{23}$ cząsteczek.	P	F
5	Sole mocnej zasady i słabego kwasu mają odczyn zasadowy.	P	F
6	Reakcja uwodornienia zachodzi dla alkanów (z wyjątkiem metanu).	P	F
7	Krzywa rozpuszczalności substancji to wykres zależności rozpuszczalności substancji od temperatury.	P	F

Brudnopis